

A mi szabadságharcunk

Kerék-Bárczy Szabolcs—Népszabadság, 2010. augusztus 21.

Mindig jellemző volt ránk, magyarokra, hogy bajaink legfőbb okát külső ellenségben találtuk meg. Legújabb ellenségeink a számunkra a legfontosabb pillanatban a legkedvezőbb hitelt nyújtó hitelezőink, az EU és az IMF. Ellenük hirdetett szabadságharcot a kormány. Csakhogy nem kényszerítette hazánkat senki arra, hogy a megtermelt évi jövedelmének nyolcvan százalékáig eladósodjon.

Arra sem, hogy a lakosság negyede izzadja ki magából a négynegyed ellátásához szükséges adókat és járulékokat. Arra sem, hogy Magyarország a maga egészségügyi és társadalombiztosítási rendszerével, nyugdíjasszájával, oktatási szerkezetével, központi és helyi kormányzatával a hatékonytalan, korrupt és silány minőségű szolgáltatásokat nyújtó állam mintaképe legyen húsz évvel a rendszerváltás után is. Ma nem tartanak idegenek fegyvert a homlokunkhoz, hogy úgy szervezzük országunk életét, ahogy ők parancsolják. Mi hagytuk, hogy így legyen.

A külső körülmények persze behatárolják a mozgásterünket – de kiét nem?

Persze nem a magyar kockázati alapok és pénzintézetek voltak azok, amelyek felelőtlen és nemritkán törvénytelen működése pénzügyi válságot robbantott ki 2008 őszén. Ám térségünkben is voltak olyan országok, amelyeket nem kivérett állapotban ért a válság. Magyarország polgárai azonban rendre olyan politikai erőket bíznak meg a közös ügyek vitelével, amelyek szisztematikusan felélik gyermekeink jövőjét – hol a szociális, hol a nemzeti demagógia ezüstpapírjába csomagolva intézkedéseiket. Mi meg hiszünk nekik, és örömmel kapunk a csomag után.

Elhisszük azt a képtelenséget, hogy a valutaalap meg az EU kényszerítette ránk a hiteleket 2008 novemberében. Elhisszük, hogy távoli városokban, lefüggönyözött szobákban szőnek aljas terveket a magyarság kiszipolyozására. És főleg elhisszük, hogy mi alig vagyunk felelősök rossz sorsunkért – ha egyáltalán. Elhittük mindezt nyolcvan éve – és harminc éve is. Mi lehet ennek az oka? A politikusok és az úgynevezett elit relatív járatlansága a világ dolgaiban? Demokratikus hagyományaink csekély volta? Netalán az, hogy mi, hasonlóan a bizánci és ellentétben a nyugati kultúrában felnőtt népekkel, szívesebben lemondunk szabadságunk egyre nagyobb szeletéről a mindenható állami gondoskodás utópiájáért, és ellentételezésként néha fogcsikorgatva, néha vidámabban, de vállaljuk a paternalista, autoriter kormányzást? Akármi is legyen az ok, az eredmény egyértelmű: egy rosszul működő, korrupt állam karmaiban vergődünk, és megint csak külső ellenségeket keresünk.

A kormány tovább mélyíti a válságot, mert azt a mélységesen antidemokratikus és tisztességtelen szemléletet erősíti, hogy nyugodtan lehetünk felelőtlenek, kérhetünk hitelt, de amikor szembesülünk a hitelek visszafizetésének kötelezettségével és a hitelezők előre világosan lefektetett elveivel, akkor a bennünket a saját kérésünkre megsegítők ellen fordulhatunk.

Innentől kezdve a magánemberek életében sem lesznek betartandó szabályok, jogállami normák. Eddig sem voltunk híresek a szerződések tiszteletéről, ezután meg már minden megállapodás bármikor fölrúgható lesz. Kikiálthatunk bárkit aljas hódítónak, aki az általunk is aláírt szerződést kéri rajtunk számon. Nyugodtan lehetünk adócsalók és adókerülők. A családjainknak kölcsönt adó szomszéd képébe röhöghetünk, ha kopogtat a pénzéért. Üzletfeleinket cinikusan kirúghatjuk az irodánkból, ha az áruja ellenértékéért jön. És ha nem megy jól az üzlet, akkor mindig mutogathatunk a másokra.

A valutaalap nem jótékonyági intézmény, ezt nem is állítja magáról. Nem kötelességünk külső segítségért folyamodni, de ha a magunk lábán akarunk megállni, akkor felelősen és tiszta kézzel kell gazdálkodnunk. És nem szabad hazudnunk egymásnak.

A megoldás bennünk, a mi közösségünkben rejlik. Saját magunkat, hiszékenységünket kell legyőzni, megalkuvásainkon kell úrrá lenni, és mindenekelőtt vállalni kell tetteink következményeit. Az igazmondókat kell döntéshozatali helyzetbe segítenünk, és számon kell kérnünk a kimondott és leírt szavakat. És nem szabad félnünk. Egy öntudatos, szabadságszerető demokrata nem fél. Magunkkal kell megvívunk a szabadságharcot. Megéri! De vajon képesek és készek vagyunk-e rá?

A szerző 1998-1999 között a Miniszterelnöki Hivatalt vezető miniszter kabinetfőnöke